

Čechoslováci bojovali se spojenci

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXVI

ČÍSLO 278, ZÁŘÍ 2023

CENA 10 Kč

Mnichovská zrada, lup československého pohraničí – věčné memento našich dějin

V září si opět připomínáme tragické výročí okupace československého pohraničí hitlerovci. Té hitlerovské okupace, kterou pilně a systematicky připravili českoslovenští Němci, se svými předáky Henleinem, Frankem, Mayem, Rohanem, U. F. Kinským, Khuem Belassim, Schwabem, Judexem, Dubským, a řadou dalších henleinovských bídáků. Všechno to byli pozdější váleční zločinci. Snahy o rozbití Československa se strany tzv. Sudetoněmců v čele s Logdmanem von Aue před Henleinem, se datují již od samého vzniku ČSR.

Od vzniku iredentistických čtyř provincií Sudetenland, Deutschböhmen, Südmähren a Böhmerwaldgau, v roce 1918, které nová republika musela potlačit i vojensky podle saintgermainské dohody, přes různé provokace, formování útočných oddílů a spiknutí v poválečných letech republiky (spiknutí a proces s Volksspartem), až nakonec po útočné akci proti republice v letech 1937 až 1938 – útoky Ordnerů, a Freikorpsů, které byly organizovány nejen Henleinem, ale i přímo Hitlerem a jeho společníky.

Totéž se týkalo i fašistického Maďarska, kde se utvářely systematické útoky proti Slovákům za pomoci slovenské páté kolony sidorovců, hlinkovců a tisovců. Na dvou zámcích, jednom na Moravě,

druhém v Čechách, na jižní Moravě v Emmanhofu u Hrušovan nad Jevišovkou a na Červeném Hrádku v Čechách, se konaly srazy turnérů, ordnerů a nacistické šlechty, kde se s britskými emisary Toynbeem a Runcimanem kreslily mapy odtržení českého pohraničí s průmyslem, pevnostmi a železnicemi od jádra české a moravskoslezské země. Na Červeném Hrádku roku 38 řvaly tisíce ordnerů před okny Runcimana, knížete Hohenlohe a Rohana své „Lieber Lord, befrei uns von der Tschechoslowakei! – Milý lorde, osvobod' nás od Československa!“ Toto štvání a válčení proti Čechům bylo spojeno s obrovskou persekucí – a dokonce i s vražděním českých civilů, vojáků, celníků, úředníků, učitelů a policistů. Tak bylo z našeho pohraničí vyhnáno 250 tisíc Čechů, asi 20 tisíc Židů a neurčitý počet Romů. Toto byla skutečně vyhnání – ne to, o kterém blouzní dnešní landsmané!

Mnichovský diktát čtyř velmocí korunoval tento mezinárodní zločin z vůle Itálie, Německa, Francie a III. Reichu. Nikdo a nikdy nemůže popřít zločinnost takzvané Mnichovské dohody, která pro Čechy, Slováky a další skupiny naší země nikdy nebude ničím jiným, než Mnichovskou zradou či Mnichovským diktátem. Republice bylo upřeno právo bránit se vojenskou zradou Francie, která zradila vojenskou smlouvu s ČSSR

Češi vyhánění z pohraničí na podzim 1938

a SSSR! Británie a Itálie pak spolu s Francouzi nadiktovaly a vnucovaly českým velvyslancům příkazy dohody, přičemž Poláci a Rumuni vojenskyablokovali jakoukoli pomoc SSSR s výhrůžkou, že budou bombardovat vojenskou pomoc Sovětů! Pevnosti dobudované nebyly, obrana s pomocí Francie a SSSR byla proponována na 10 dní! To je pádná odpověď všem teoretikům blábolícím o možném boji a samostatné obraně.

Proto prezident Beneš musel nejen abdikovat, ale i emigrovat a počítat s hlubokým omylem Západu, který nakonec v Británii po smrti Chamberlaina a nástupu Churchilla pozdě prožl a musel se připra-

vovat na válku s Hitlerem! Prezident Beneš měl nejen pravdu, ale i strategickou schopnost – vybudoval zahraniční armádu Západu a Východu, věnoval se spolupráci s Moskvou, o které věděl, že bude napadena, a nakonec bude hlavním motorem boje s fašisty. To vše se naplnilo mírou vrchovatou. Do boje o republiku se zapojili všichni vlastenci – komunisté, sociální demokraté, sokolové, národní demokraté, orlové a další. Proti byli fašisté, sudeti, hlinkovci, kolaboranti. Předtím však občané republiky museli vytrpět vyhnání, vraždění, věznění ve fašistických mučírnicích a koncentracích nemajících světové obdoby.

365 tisíc Čechoslováků padlo, bylo popraveno, nebo vyvražďeno hitlerovci za pomoci tzv. Sudetoněmců. Vraždy tzv. Sudetoněmců na Česích dodnes nebyly vyčerpávajícím způsobem popsány a landsmané by měli držet svá nevyvážená ústa snad dalších tisíc let. Další 700 tisíc Čechoslováků bylo vyhnáno na otročké práce do III. reichu. Zato Sudetoněmci dostali za uloupení pohraničí 1 milion 163 tisíc 716 medailí od svého Hitlera!

Takový je strašlivý odkaz lupu československého pohraničí, které Hitler nazýval „zábořem tzv. Sudet“ – území, které nikdy neexistovalo a jehož název byl uloupen jako toto území antickému zeměpisci Klaudiu Ptolemaiovi a vztahoval se pouze na jediné slezské pohoří Jeseníky! Dnešní pátá kolona českých obhájců a omlouvačů čs. Němců alias Sudetoněmců blábolí v médiích nejhrůznější lži o jakémsi vyhnání, a o jakýchsi „zločinech“, přitom sami zakrývají své skutečně ohavné a neomluvitelné zločiny. I proto je nutné v našem národě si každoročně připomínat memento lupu českého pohraničí. Jak praví heslo Klubu českého pohraničí – „Jen zůstane-li české naše pohraničí, zůstane česká i celá naše země!“ Návrat landsmanů, přes všechny smířovačky současných vládců nesmí český národ nikdy připustit.

JIRÍ JAROŠ NICKELLI, ČSPB MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

Nespoléhejme se na blanické rytíře...

Malebné prostranství pod Velkým Blaníkem se první sobotu v červenci již tradičně stalo dějištěm setkání komunistů a jejich sympatizantů ze Středočeského kraje. Benešovský okresní výbor KSČM tuto akci k připomenutí hrdinné smrti mistra Jana Husa a uctění jeho památky zorganizoval již po jednatřicáté. K příjemné atmosféře významně přispěli i univerzální muzikant Petr Toman a také už po několikáté přední česká herečka Jaroslava Obermaierová.

Setkání zahájily tóny husitského chorálu Ktož jsou boží bojovníci. Místopředseda ÚV KSČM Milan Krajča se pak v úvodním vystoupení přihlásil k odkazu kazatele, který „hájl pravdu a bojoval za tuto zemi a její lid. Ten zápas, který vedli naši předci před dávnými stoletími v mnoha ohledech pokračuje i dnes. Jsme hrdí, že jsme jeho součástí a s ostatními neseme

ten prapor za sociální spravedlnost, za pravdu, za svobodu a společenský pokrok.“ uvedl Krajča. Zdůraznil důležitost toho boje v době, kdy „díky“ působení současné asociální vlády čelí země re-

kordní inflaci, snižování reálných mezd a důchodů, kdy se na hranici příjmové chudoby ocitá 40 procent domácností a až 100 000 dětí, je ohroženo bezdomovectvím. „Taková je smutná vizitka těch, co

obývají Strakovu akademii nebo Pražský hrad,“ dodal a pokračoval:

„KSČM je razantně proti dalšímu zbrojení, vysílání zbrojních dodávek tu a východ, tu někam jinam, priority by měly být v něčem jiném. Krajča se vymezil proti tzv. obranné smlouvě s USA, která „byla vyjednána za zády občanů naší země.“ S obranou dle něj nemá tato smlouva nic společného, „je to smlouva válečná a vazalská.“

Krajča připomněl, že KSČM s partnery – například z Nezákladnám – zorganizovala proti této smlouvě řadu protestů a také petici, pod kterou se jí podařilo získat více než 10 000 podpisů, takže musela být projednána ve Sněmovně. Předseda středočeské organizace KSČM Jan Klán poté vyzval přítomné k podpisu další petice, která vyjadřuje nesouhlas s umístěním vojáků USA v lokali-

tách Čáslav a Stará Boleslav. Záhy se na petici pod Blaníkem shromáždily desítky podpisů.

Celou akci moderovala předsedkyně OV KSČM Benešov Marie Krejčová. Vystoupila též předsedkyně Levicových klubů žen ve Středočeském kraji Alena Grospičová, tajemnice Slovanského výboru ČR a předseda Odborového sdružení Čech, Moravy a Slezska Stanislav Grospič. Ten především kritizoval podvodné jednání současné vlády vůči důchodcům a zdůraznil důležitou úlohu odborů, které to nemají jednoduché kvůli roztržitosti hnutí, které to oslabuje. Mnozí účastníci setkání vyzkoušeli své síly při vystupu na bájnou horu, z níž dle pověsti mají vyjet rytíři na pomoc české zemi, až jí bude nejhůře. Máme se na ně spoléhat a čekat, nebo si pomůžeme sami? Ti, co se tady sešli, mají jasno!

IVAN CINKA iportal24.cz, jel

Účastníci setkání pod Blaníkem

Foto Miroslav Maršálek

Řeč Jana Mináře, předsedy Slovanského výboru ČR 22. 6. na Čestném pohřebišti v Praze na Olšanech

Vážení občané,
účastníci shromáždění
ke Dni genocidy Slovanů,
Slované!

V roce 78. výročí vítězství spojenců v protiněmecké koalici, které zachránilo svět před nacistickým barbarstvím a vyhubením většiny Slovanů v Německem okupovaných územích podle plánu nacistů „Ost“ (Východ). Podle plánu měli být po německém vítězství vyhubeni Západní Slované, z Východních Slovanů 60 %, a zbytek přeměněn v bezprávné otroky. Východní Evropa pak měla být kolonizována Němci. Těmto zrušeným plánům, které Německo začalo uskutečňovat již během války, zabránila jeho porážka.

V současnosti jsou připomínány oběti některých národů, kupř.

Židů. Hlavními oběťmi německo-nacistického běsnění byli však Slované. Proto dnes – v Den genocidy Slovanů – si jejich oběť s úctou připomínáme. Na území dočasně obsazeném německou armádou v Rusku, Bělorusku a na Ukrajině vyvraždili Němci 15 milionů obyvatel. Jen v Leningradě způsobila německá agrese smrt 1 milionu obyvatel. Celkové ztráty Sovětského svazu činily 40 milionů, všech slovanských národů přes 50 milionů z celkových asi 70 milionů obětí této války v Evropě.

V naší zemi bylo zavražděno 360 tisíc Čechoslováků, v Polsku a Jugoslávii více než 10 milionů lidí. Tyto počty musí být stále připomínány, aby se nikdy nezapomnělo, jakými oběťmi bylo dosaženo práva našich národů na samostatnou existenci, za jejich

přežití v toku světových dějin. Hlavní tíhu boje s okupanty nesl Sovětský svaz, bránil se po tři roky za těžkých obětí německé agrese.

Druhá fronta byla v západní Evropě otevřena v roce 1944. Němci došli až k Moskvě, jejich odrazení a největší vojenské operace u Stalingradu a Kursku rozhodly o konečném vítězství, když v květnu 1945 byla na Reichstagu v Berlíně vztyčena sovětská vlajka. Jen na území Československa padlo při jeho osvobození 144 tisíc rudoarmějců.

Druhá světová válka byla největším válečným střetem v dějinách. A patrně jím zůstane, protože 3. světovou jadernou válku, vedoucí ke zničení lidstva a asi i života na Zemi, by neměl již kdo hodnotit. Druhá světová válka byla vyvrcholením tisícileté snahy

Účastníci vzpomínkového aktu Dne slovanské genocidy na Olšanech u sochy Jana Švermy.
FOTO – JOSEF SVÁROVSKÝ

Německa o rozpínání na východ, známé jako „Drang nach Osten“, podobně jako 1. světovou válku

vyvolalo ze stejných důvodů. Věčná úcta a sláva vítězům nad německo-nacistickou zhoubou!

Od občanské války k válce světové?

Zdálo by se, že různých analýz tzv. ukrajinské války jsme se nabažili přespříliš. Ovšem řada těchto rozborů neobsahuje všechny faktory proměň této války z lokální přes velmocenskou, až k možné válce světové.

Ovšem jistí američtí analytici, vesměs vojenští experti (například plk. Richard C. Black, Doug-

lass McGregor a další) dospěli v řadě případů k názoru, že ukrajinsko-ruský konflikt, který evropských „narrativ“ nazývá „agresí“ a jednoznačně hází vinu na Rusko, ve skutečnosti je zástupnou válkou velmocí, z nichž jedna je sama agresorem proti Rusku svými základnami a snahou o jaderné obklíčení Ruska, a druhá je bránil

se velmocí, reagující na své přímé ohrožení. Takový stav zjistil i světoznámý americký profesor Geoffrey Sachs a jiní odborníci.

V Eurounii ovšem je tento názor nepřijatelným kacířstvím a zavržením hodným „agentstvím ve prospěch ďábelského Kremlu“. K nim se přibližují někteří evropští – například francouzští, nebo italsí specialisté (například Giulietto Chiesa Jacques Guillemain, dokonce i politikové jako Matteo Salvini), kteří dospěli k totožnému názoru. Všichni tito specialisté tvrdí, že jediné řešení znamená mírová jednání obou stran bez vítězných konspirací a v duchu relativní rovnosti stran. Takové řešení navrhuje i jedinečný diplomat Henry Kissinger, muž, jenž znamená pro světovou diplomacii a politiku vrcholnou kapacitu bez jakýchkoli pochyb.

V našich zeměpisných podmínkách ovšem jsou takové byt jen úvahy na dané téma nepřijatelné – a vyhrožuje se za jejich šíření i žalobami, což vyvolává dojem jakéhosi návratu svaté inkvizice, v duchu současných procesů s vypravěči historie daného regionu. Výjimku představuje Maďarsko s lídrem Orbánem, které se takto stalo noční můrou Eurounie. Ostatně, nyní se formuje společenství neutrálních států v Evropě, včetně

sousedního Rakouska, jež nechce mít nic společného s velmocenskými válkami...

Což všechno speciálně u nás, svědčí o totálním zhroucení tzv. ideálů havlismu sametového převratu o jakési samostatné demokracii, co v jiném gardu konstatoval i sám vyznavač havlismu pan Kocáb. Než, jděme dále.

Jestliže mají odborníci za prokázané, že na Ukrajině nejde v současnosti o lokální válku dvou slovanských zemí, nýbrž o zástupnou nevyhlášenou válku dvou velmocí za pomoci evropského federáta v podřízeném postavení, pak lze důvodně předpokládat eskalaci do světového konfliktu. Zde je nepopíratelná souvislost s přeformátováním současných světových korporací – na jedné straně euroatlantické, na druhé straně eurasijsko-ruské, a třetí straně, čínsko-asijsko-africko-jihoamerické. Zde probíhá zjevný zápas o světového hegemonu, za kterého se až doposud pokládá euroatlantická korporace pod nadvládou severoamerického hegemonu.

Učení globální politiky praví, že žádný takový dosavadní hegemon se nevzdá svého postavení bez boje. V nedávných dějinách máme stejný příklad, a to příklad velkoněmeckého hegemonu, který za pomoci italského federáta a v sou-

činnosti s japonským hegemonem, ovládajícím většinu dálné Asie, se snažil válkou dosáhnout svých cílů. Nezdařilo se jen, protože SSSR, pouze s marginální podporou třetích tehdejších Spojenců, tuto hegemonii nepopíratelně zlikvidoval, a rovněž výrazně přispěl k likvidaci japonské asijské hegemonie zničením milionové kwantungské armády. Neplatí narativ Západu, že „jen atomový tok zničil Japonsko“ – ten pouze urychlil daný vývoj za strašlivou cenu, kterou Japonsko platí dodnes. Bez zásahu SSSR by Japonsko zcela poraženo nebylo...

Takže úvahy mnohých západních i východních analytiků o realitě přerůstání zástupné velmocenské války na Ukrajině, jsou reálné, a navíc mohou být doloženy v budoucnu vznikem dalších velmocenských konfliktů kdekoli na zemi, například v Indickém oceánu nebo v čínských vodách (?).

Současnému hegemonu se v budoucnosti nemusí vyplatit neustálé přezírání sil ruské a čínské velmocí. Tragédie našeho postavení v rámci evropského slouhovství německé ekonomice a americkému vojenskému hegemonu však naši zemi, kromě případné zkázy a ničení národa, žádné světlé zítřky nepřináší.

JIRÍ JAROŠ NICKELLI

Pietní akt k 81. výročí vyhlazení obce Ležáky německými nacisty. Naše mučednice též uctily Květa Šlahůnková, předsedkyně Republikové rady Levicových klubů žen (LKŽ) vpředí se Zdeňkem Levým a rovněž Alena Grospičová, předsedkyně středočeského LKŽ.
FOTO – JIŘÍ KÚSTKA

NATO využívá Ukrajinu v boji proti Rusku jako obětovaného pěšáka

Německá politička obvinila Severoatlantickou alianci, že dodávkami vojenské pomoci Ukrajině vede zástupnou válku proti Rusku.

„Pokud si tento konflikt představíme jako šachovou partii, pak NATO hledá pěšce, které by mohlo v případě potřeby obětovat, aby si zajistilo lepší pozici,“ řekla Sevim Dagdelenová, členka dolní komory německého parlamentu v nedávném rozhovoru pro agenturu Xinhua. Dodávkami zbraní a rozmístěním vojenských poradců NATO na Ukrajině nyní NATO

vede zástupnou válku proti Rusku s cílem porazit tuto jadernou mocnost kombinací vojenské síly a totální ekonomické války, uvedla Dagdelenová, předsedkyně parlamentní skupiny Die Linke (Levicová strana) ve výboru pro zahraniční věci německého Bundestagu. Dodala, že NATO není obrannou aliancí, přestože to je neustálý refrén západních lídrů. Zároveň se tento vojenský pakt zabývá agresivním zbrojením a maří veškeré snahy o vyjednávání ohledně ukrajinské krize, podotkla Dagdelenová.
(Xinhua)

USA dají Ukrajině kazetovou munici

Jak sdělil server Novinky.cz, tak USA dodají Ukrajině kazetovou municí. Potvrdil to 7. července poradce Bílého domu pro národní bezpečnost Jake Sullivan.

Tuto kontroverzní zbraň zakázalo více než 120 zemí včetně amerických spojenců. Munice je kompatibilní s houfnicemi ráže 155 mm.

Tato děla už Ukrajina má ve výzbroji. Součástí nového balíku vojenské pomoci v hodnotě 800 milionů dolarů (asi 17,4 miliardy ko-

run) budou též desítky bojových vozidel pěchoty, protitankové střely Janelin nebo munice do systému HIMARS.

Poradce šéfa ukrajinské prezidentské kanceláře Mychajlo Podoljak rozhodnutí USA uvítal. Kazetová munice obsahuje submunice (menší bomby), které rozptyluje po okolí.

Kazetové bomby vybuchují ještě ve vzduchu a rozpadají se na menší náložky, které se rozletí do širokého okolí. Submunice obsahuje například kovové špony, kuličky,

střepiny, ale i napalm či další chemické nebo biologické zbraně. Kazetová puma je velmi nebezpečná pro civilisty. Používá se vyspělá inteligentní submunice, využívající tepelné a vizuální senzory k lokalizaci a útoku na konkrétní cíle. Je nebezpečná také v tom, že nevybuchlá zabíjí či mrzačí i dlouho po skončení bojů.

Ukrajinský ministr obrany Oleksij Rezkov listu The Financial Times dle ČTK řekl jeho země je ideálním „testovacím prostředkem pro nové západní zbraně.

Cesta domů začala u Lenina

Dne 26. 1. 1934 byla uzavřena smlouva o neútočení mezi hitlerovským Německem a Polskem, v němž od státního převratu z před osmi let vládl tzv. sanační režim. Pohřbu Józefa Piłsudského (1935), jeho hlavního představitele, se zúčastnila reprezentativní říšskoněmecká delegace.

Za tři roky později se Piłsudského následovníci aktivně podíleli na oslabení a následném rozbití Československa. To byl vrchol těchto „lábánek“ a začalo se rychlé ochlazování... Stále více počal být zřejmý idiotismus sanační „velmocenské“ politiky. Polsko se dostalo do zoufalého geopolitického postavení. Prakticky ze tří stran obklopeno Německem, které na něj počátkem září 1939 zaútočilo.

Nástup útvarů polské 1. pěší divize Tadeusze Kościuszkasza.

FOTO – archiv autora

Přes hrdinský odpor polských obránců bylo po čtrnácti dnech zcela jasně zhroutení tohoto státu. Ráno 17. 9. 1939 sdělil Lidový komisariát zahraničních věcí SSSR polskému velvyslanci Wacławu Grzybowskiemu, že v důsledku těchto skutečností Sovětský svaz vypovídá smlouvu o neútočení z roku 1932. Následkem čehož sovětská Rudá armáda (RA) vstoupila do tehdejšího východního Polska, dnešní západní Ukrajiny a Běloruska.

Polský lid čekalo šest let utrpení a přímého ohrožení národní existence. Původci katastrofy přešli do Rumunska. Někteří prozatím, jiní natrvalo zůstali (E. Rydz-Śmigły, I. Mościcki, J. Beck). Další (např. K. Sosnkowski) pokračovali na Západ, kde působili v polské zahraniční armádě a exilové vládě. Ta nejprve působil v Paříži a po německém obsazení Francie přesídlila do britského Londýna. V jejím čele stál generál Wla-

dyślaw Sikorski, známý kritik předválečné polské vládnoucí garnitury. Jeho iniciativou došlo po napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem v červnu 1941 k obnově polsko-sovětských diplomatických styků. Osobně je podpořil návštěvou Moskvy na sklonku téhož roku. Přitom byla projednávána i otázka budování polského vojska v SSSR, které probíhalo pod vedením generála Władysława Andersa. Podle počátečních plánů mělo mít sílu 96 tisíc příslušníků. Ti se rekrutovali z Poláků zajatých RA v září 1939 a dalších propuštěných ze sovětských pracovních táborů.

Formační proces probíhal zpočátku v orenburské oblasti, přičemž velitelství sídlilo v Buzuluku. Na žádost polských exilových

Svazu polských vlastenců, který se ustavil v Moskvě. Organizačním místem byly zvoleny Selce nad Okou u Rjazaně. Zde začala vznikat divize, nesoucí jméno polského národního hrdiny Tadeusze Kościuszkasza. Na jejím čele stál plukovník (od srpna 1943 generálmajor) Zygmunt Berling, jež ještě se skupinou dalších velitelů neodešel iránskou cestou.

Při příležitosti 533. výročí bitvy u Grunwaldu (polské vítězství nad Řádem německých rytířů) 15. 7. 1410 došlo ke složení přísahy a v září následoval odjezd na bojiště, přičemž směřovala divize do řad sovětského Západního frontu. Železniční doprava skončila ve Vjazně a pak se pokračovalo nočními pochody ku 33. armádě. V její sestavě se zúčastnila útočné akce s cílem dosáhnout horní tok řeky Dněpru a zřítit na jeho pravém břehu předmostí.

Ve dnech 12. – 13. 10. 1943 prodělalo téměř 13 000 polských vojáků křest ohněm v tvrdém pozicním střetnutí s Němci západně od městečka Lenino na pomezí Běloruska a Ruska. Tímto zahájili bojovou cestu Poláků po boku sovětských ozbrojených sil, jež vyrvala jejich vlast z krutého cizáckého jařma. Při svém nasazení předvedli úspěšné překonání vodní překážky v podobě říčky Mereja, která byla sice mělká a široká jen 3 – 5 m, nicméně okolí se po podzimních deštích proměnilo v bažinatý terén a vyřadila silně opevněnou obranu nepřítele. Za prokázanou udatnost bylo třem příslušníkům divize – Władysławu Wysockému, Aniele Krzywoń a Juliusi Hibnerovi uděleno in memoriam nejvyšší sovětské vyznamenání, titul hrdiny SSSR.

V posledních desetiletích jsou s oblibou porovnávány ztráty z vystoupení 1. pěší divize Tadeusze Kościuszkasza s těmi, které utrpěl 2. sbor Polských branných sil na Západě v prostoru italského Monte Cassina (11. – 17. května 1944).

Ovšem urputnost, s níž se bojovalo na východní frontě, se nedá srovnávat s žádným jiným válčistěm druhém světové války. Jednu z nejmpozantnějších bitev představuje operace „Bagration“, zahájená 23. června 1944. Během sedmdesáti dní sovětská vojska postoupila přes Bělorusko k břehům Visly (500 – 600 km). Roz-

Generál Zygmunt Berling mezi divizními samopalníky.

FOTO – archiv autora

vrátila postavení německé skupiny armád „Střed“, podstatné části protivníka obklíčila a zničila. V rámci 1. běloruského frontu maršála K. K. Rokossovského na kovelsko-lublínském směru operovala už celá 1. polská armáda.

Na podzim roku 1944 po mobilizování branců z osvobozeného území čítalo Vojsko polské 286 ti-

síc osob. Náležela k němu 1. armáda generálporučíka Stanisława Poplawského a nově vzniklá 2. armáda generálporučíka Karola Świerczewského. Celkem deset divizí pěchoty, jeden tankový sbor a jedna samostatná tanková brigáda, jedna jezdecká brigáda, čtyři ženijní brigády, dvanáct brigád dělostřeleckých a čtyři letecké divize. V zásadě dobře vycvičené a zaopatřené moderní sovětskou výzbrojí tvořili vysoce bojeschopné úderné uskupení, podílející se na konečné porážce hitlerovského Německa.

Po roce 1945 se stala z doposud víceméně zemědělského Polska země se značnými hospodářskými možnostmi. Získalo významnou průmyslovou aglomeraci Horního a Dolního Slezska. Navíc se dostalo ku širokému přístupu k Baltu s třemi námořními přístavy Štětínem, Gdaňskem a Gdyní. Budovanou od roku 1922 na pobřeží problematického pomořanského koridoru, přiznaného Polákům vítězi 1. světové války na mírové konferenci ve Versailles.

Největší devizu představovalo ale, že Polská republika nyní tvořila skutečný národní polský stát, což do těch časů byla pouze formálně. Avšak, jak kdysi zmínil prezident ČSR

Edvard Beneš, nikde se tak rychle nezapomíná jako v politice.

K tomu snad ještě jedině připomenout citát z paměti Ztracené vítězství německého polního maršála Ericha von Mansteina k roku 1939, kdy západní mocnosti „se založenýma rukama přihlíželi zničení svého polského spojence...“

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

Vojín Aniela Krzywoń (1925 – 1943), které byl posmrtně udělen titul Hrdinky Sovětského svazu a polský Řád Vřítivosti Military. V boji u Lervina vynesla z korby nepřítelem zasaženého hořícího nákladního automobilu těžce zraněné spolubojovníky. Když se vracela pro štábní dokumenty, byla zabita výbuchem vzníceného paliva.

FOTO – archiv autora

Přinášet pravdu s milostí a láskou

Od smrti Mistra Jana Husa, církevního reformátora, uplynulo 608 roků. Statečný kazatel byl upálen na hranici v německé Kostnici 6. července 1415. V jeho rodném jihočeském Husinci se konala vzpomínková akce, která pak vyvrcholila týž den 6. července ekumenickou bohoslužbou.

Hlavní kázání při ní vedl Jaroslav Pokorný, kazatel církve bratrské. Husa ctí jako osobnost, protože chtěl odhalovat pravdu bez ná-

sílí. „Lidé jsou schopni kvůli tomu, co pokládají za pravdu být k sobě zlí. Věřím, že křesťanství je něco jiného, byť i my křesťané někdy špatně žijeme,“ řekl Pokorný.

„Ale co je v Ježíšovi a co vidím i v Husovi, je to, jít za pravdou neskrouznout do nějakých zkratkovitých věcí a přinášet ji s milostí a láskou. Je to aktuální i v jednadvacátém století.“

Bohoslužba proběhla i v pražské Betlémské kapli. Tady v letech 1402 až 1413 Jan Hus kázal dy-

chtivě mu naslouchajícím lidem. Bohoslužbu zde 6. července vedl patriarcha církve československé husitské Tomáš Butta s farářkou Martinou Viktorií Kopeckou a biskupem Pavlem Pechancem z Hradce Králové.

Kázáním v kapli exceloval biskup brněnské diecéze církve československé husitské Juraj Dovaľa. Zaujal svou brilantní řečí, když pronesl, že Hus „chtěl, aby byla církev pravdivější, méně strojená, a to se mnohým nelíbilo. Západní

civilizace žije v přepychu a nepřestává se hnát za mamonem. Odvahu neprodávají v supermarketech, štěstí neleží v regálu, mít mír v duši neseženeme v tržnici, lásku a naději nám nikdo neprodá. Věci, které lze pořídit za peníze, jsou jen kulisy tohoto světa, ale ne podstatou života. Náš svět nepotřebuje další auta a mobily, ale více milosrdenství a lásky, soucit, víru a naději, zakopat válečné sekery a zbraně, odpuštění a smíření v hloubi duše.“

Dovaľa přitom kriticky podotkl, že však církev pro to ale moc nedělá. „Řešíme své problémy, dohadujeme se o majetky, uvázli jsme v teologických poučkách. Potřebujeme vnímat, učit se od světa a naslouchat jeho problémům. Svým chováním připravujeme peklo generacím, které přijdou po nás,“ varoval Juraj Dovaľa.

(ČTK, jel)

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

Věrní zůstaneme!

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, z. s. s podporou Ministerstva obrany ČR pořádalo dne 17. 6. 2023 konferenci u příležitosti 80. výročí vypálení Českého Malína na Volyni a prvního bojového nasazení čs. praporu u Sokolova (rok 1943 v životě volyňských Čechů). Konference se konala v Domě armády v Praze-Dejvicích.

Se svými příspěvky vystoupili: Miroslava Poláková, Lenka Kločková, Dagmar Martinková, Jaroslav Moravec, Milan Kopecký, Vladimír Turek, Jiří Klůc a další.

Na konferenci v předsálí byl uskutečněn i prodej knih s volyňskou a válečnou tematikou.

Banderovci horší SS

Na okupovaných územích vytvořil nacistický režim velmi těžké životní podmínky. Organizované zásobování obyvatelstva neexistovalo. Kromě solí, kamínků do zapalovačů a podobného zboží, se lidé naučili dělat vše podomácku: vyráběli kůži na boty a podrážky, vařili mýdlo, mleli mouku na žernovech apod. Bujel černý trh a výměnný obchod. Peníze neměly cenu. Nejhorší a nejstrašnější však bylo ohrožování životů a majetku od okupantů, banderovců a různých zločineckých band.

Na historickém území Volyně doutnaly a vybuchovaly po staletí národnostní rozpory, které nacisté dovedně využívali ve svůj prospěch. Ukrajínští nacionalisté, unesení vidinou, že nacistické Německo je jejich rovnocenným spojen-

cem a pomůže jim vytvořit samostatnou Ukrajinu, vstupovali ochotně do oddílů ukrajinské policie, která ve službách nacistů vykonávala nejspínavější práci: vraždila nejen komunisty a komsomolce, ale její zlotřilosti předstihly i SS.

NATAŠA WEBEROVÁ

Český Malín – hrůznější než Lidice

Nacisté zde upálili a povraždili celkem 374 osob české národnosti, z toho 105 dětí do 14 let. Bezdůvodně postříleli třetinu občanů další obce – Michny – Sergejevily. Přičteme-li k těmto obětem Čechy upálené zaživa a zavražděné v dalších obcích, pak celkové oběti nacistického běsnění představují více než 466 osob.

Vybráno z knihy Jiřího Hofmana – Češi na Volyni N.W.

Oběť velkoněmeckého zločinu Český Malín

V Českém Malíně nastal masakr. Postřílení lidé, snažící se uniknout z hořících domů a stodol, lidé byli poznáváni pouze podle šatstva, zbylých šperků nebo špendlíků, prstenů, náušnic apod. Z hořící školy unikl jediný muž Václav Uhlíř se čtyřmi průstřely, který, když viděl, jak Němci dobíjejí raněné, ležel jako mrtvý téměř bez dechu. Také dvěma ženám Marii Zájicové a Ludmile Čínkové se podařilo uniknout z hořící stodoly... Obě ženy pak vypovídaly

před vyšetřovací komisí, jak Němci řádili a jak upalovali lidi, a stříleli ty, kdož se snažili uprchnout. Ludmila Čínková se ukryla po útěku za hranici dříví a proseděla tam celou noc. Němci jí upálili rodiče, sestru Valentinu se dvěma dětmi, jejího muže a sestru Žeňu – 19tiletou. Nemusíme líčit dále. Vše je zjevné.

Dnes naši nepřátelé republiky a obhájci tzv. Sudetoněmců líčí pouze jakési naše nedoložené zločiny, o kterých bez jakýchkoli důkazů v Terezíně pronášel karatelkou řeč pan prezident. Naše vlastní tragédie, k nimž patří vedle Lidic, Ležáků, Ploštiny, Prlova, Vařákových Pasek, Horních Životic, Leškovic, Javoříčka a další místa masových velkoněmeckých zločinů naší vládu, a řadu politiků, zhusta nezajímají. Nakonec

Foto z konference – Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel. Pohled do sálu – Věrní zůstaneme!

připomínám, že citovaná kniha se týká líčení zločinů na těchto obcích: Lidicích, Ležácích, Českém

Malíně, Ploštiny, Prlova, Zákřova a Javoříčka. Studenti středních škol by snad měli mít tuto knihu jako povinnou četbu – aby v době „ukrajinizace českého školství“ podle instrukcí ministerstva školství, je tento požadavek spíše zbožným přáním. Takto dopadla paměť českého národa v oficiálních kruzích.

Ale naši paměť, nás 360 tisíc pozůstalých po obětech nacismu a bojovních proti němu, 700 tisíc vyhnaných na otrocké práce v reichu, 350 tisíc vyhnaných z českého pohraničí, nikdo nikdy nevymaže, ani neselže, byť se o to snažilo třeba tisíc říší, jako je Evropská unie. Byli jsme tu před Unii, budeme i po ní, budeme i po vládách zrádců a kolaborantů.

JIRÍ JAROŠ NICKELLI

Paní Jelyzaveta Vozňuk – její maminka přežila vyvraždění Českého Malína

Svatí Cyril a Metoděj, apoštolové a učitelé Slovanů

Hymny sv. Cyrilu a Metoději, apoštolům Slovanů

Tropar

Apoštolům rovní, a slovanských zemí učitelé,
Cyrile a Metoději v Bohu moudří,
Vládce všech proste,
aby všechny národy slovanské,
sjednotil v Pravoslaví a jednomyslnosti
světu pokoj daroval a spasil duše naše.

Kondak

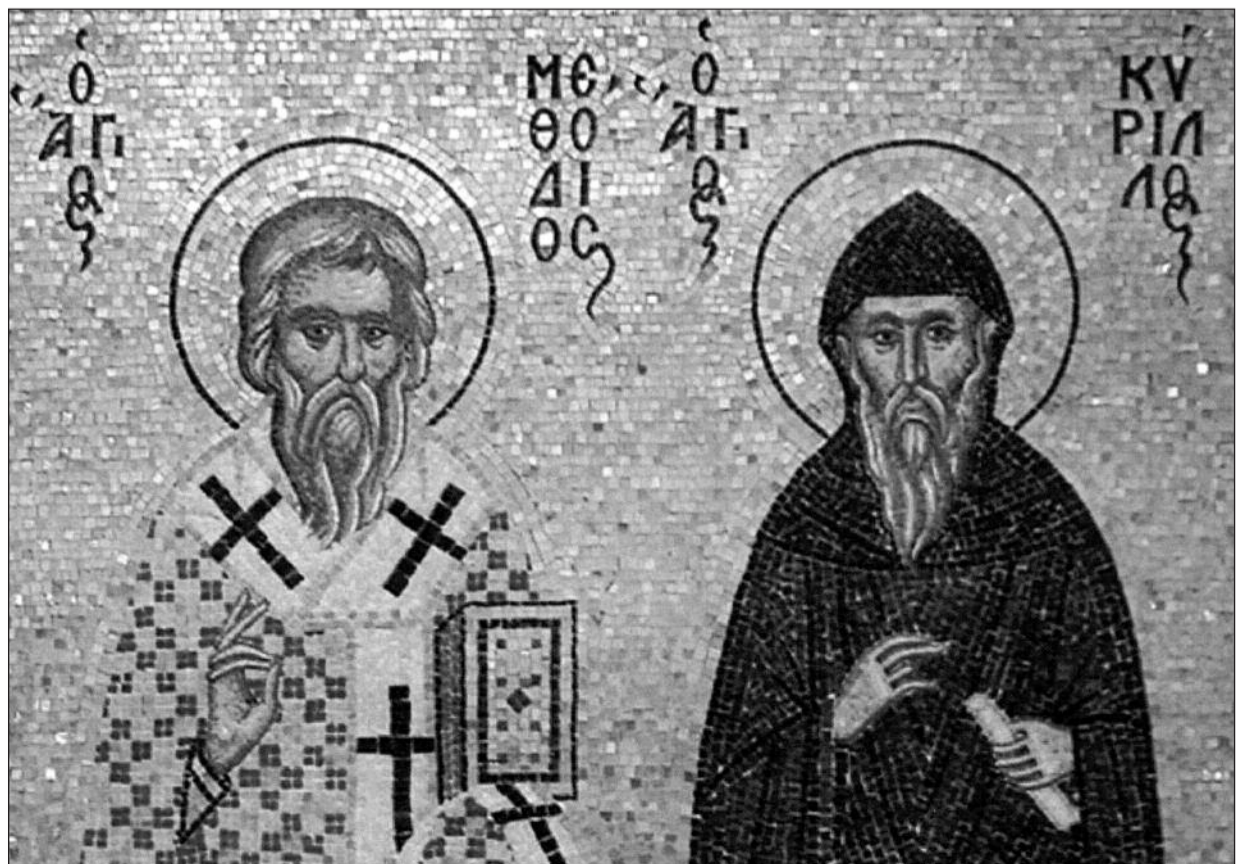
Uctěme posvátnou dvojici našich osvětitelů,
kteří nám přeložením Božských Písem
otevřeli pramen bohopoznání,
z něhož až do dneška hojně čerpáme
a blahoslavíme vás, Cyrile a Metoději,
kteří stojíte před trůnem Nejvyššího
a vroucně se modlíte za duše naše.

Solunští bratři přišli na Velkou Moravu na žádost sv. knížete Rostislava Moravského na jaře roku 863.

Podle tradičního data jejich příchodu a zahájení slavného misijního díla slaví pravoslavní jejich svátek každoročně dne 11. května (podle pravoslavního církevního kalendária, tj. 24. května dle současného občanského kalendáře). Dílo svatých bratří mělo význam

nejen pro Moravy a potažmo i pro Čechy, ale pro celý slovanský svět. Jejich práce se nesmazatelně zapsala do dějin našich i slovanského světa, avšak především vytvořila pevné duchovní základy pro pěstování pravoslavní křesťanské víry, jimiž se ani nejlitějším nepřátelům Pravoslaví nepodařilo otřást. Jakkoliv byla pravoslavná víra po tisíc let s pomocí veškeré světské moci zahlazována, přesto

při první příležitosti z kořene zasaženého svatými Soluňany vždy vyraší nová svěží ratolest. Pravoslaví bylo likvidováno a draco jak u nás tak i na Balkáně, kam se odebrali zasadit cyrilometodějskou setbu vyhnaní učedníci a nástupci sv. Metoděje, leč díky zvláštnímu požehnání a nebeské ochraně se žádnému ani sebemocnějšímu nepříteli nepodařilo natrvalo pravoslaví udusit.

Sv. Cyril a Metoděj, Dolní Bečva. Z kaple sv. Cyrila a Metoděje.

Svatý Gorazd II.

Svatý Gorazd II., vlastním jménem Matěj Pavlík, (26. května 1879 Hrubá Vrbka – 4. září 1942 Praha) byl nejprve římskokatolický kněz (stoupenec katolické moderny) a později biskup moravské diecéze Církve československé (husitské) a následně pravoslavné církve v Československu a propagátor návratu k cyrilometodějské tradici. Za podíl na ukrývání parašutistů, kteří provedli atentát na R. Heydricha, byl zajat, mučen a popraven nacisty. Jako mučedník byl svatořečen 4. září – 6. září 1987 v Olomouci.

Dětství a mládí

Narodil se jako prostřední ze tří synů Jana Pavlíka a Anny, rozené Bělčkové, v obci Hrubá Vrbka na Hodonínsku (moravském Slovácku), kde existovala silná protestantská tradice. Navštěvoval katolickou obecnou školu a později i školu evangelickou. Dále studoval v katolickém arcibiskupském konviktu v Kroměříži (dnes Arcibiskupské gymnázium) a poté na Státním německém gymnáziu. V letech 1898 – 1902 navštěvoval bohosloveckou fakultu v Olo-

u. V roce 1917 založil v Olomouci soukromý časopis Právo národa. V jeho programu byl mimo jiné požadavek zavedení českého a slovenského bohoslužebného jazyka, zřízení československého patriarchátu, svobody náboženství pro všechny a odstranění nuceného celibátu katolických kněží. Tento program byl Římem odmítnut, načež došlo v československé římskokatolické církvi k rozkolu a v roce 1920 vznikla samostatná československá církev husitská. V té době bojoval Gorazd se závažnou oční chorobou, v jejíž důsledku mu hrozilo oslepnutí, proto stál mimo hlavní dění. S ideami nově vzniklé církve pod vedením Karla Farského se zcela neztotožňoval, avšak podporoval myšlenku české liturgie a sám sloužil v Kroměříži na náměstí první českou bohoslužbu. Jeho nesouhlasné postoje vůči Římu se radikalizovaly. 3. září 1920 byl z katolické církve exkomunikován.

Cesta k pravoslaví

Na požádání ústřední rady vypracoval v lednu 1921 pro novou Církev československou ideové směrnice, které považoval za pro-

katolíci, protestanti a socialistické politické strany spolu s Čs. stranou lidovou. Vláda ČSAR mu neudělila státní souhlas s výkonem biskupské funkce a uznala jej pouze za správce eparchie.

V červenci 1922 byl vyslán na misijní cestu do Spojených států šířit pravoslaví mezi místními Čechoslováky. V říjnu a listopadu 1922 založil sedm církevních obcí mezi slovenskými přistěhovalci. Situace doma byla však natolik vážná, že musel misijní práci v Americe opustit. V dubnu 1923 ho Ústřední rada Církve československé vyzvala, aby církev opustil i se svými stoupenci. 21. června 1924 z Církve československé vystoupil. Nepřijal nabídku vrátit se do řad římskokatolické církve a spolu s mnoha stoupenci pokračoval v misijní činnosti a organizování samostatných církevních obcí na Moravě, například v Olomouci, Přerově, Štěpánově, Brně, Bílé Lhotě, Dolních Kounicích, Vilémově a Chudobíně (dnes součást Litoyle). Přistoupili k již existující České náboženské obci pravoslavné v Praze a biskup Gorazd se dohodl na spolupráci se Srbskou církví. V září 1924 vyslal do Srbska první studenty bohosloví. V listopadu 1925 byl Gorazd na sjezdu v České Třebové zvolen za správce České náboženské obce pravoslavné. Konsolidace pravoslaví byla pod jeho vedením úspěšně završena v roce 1929. Po schválení církevní ústavy státem i Srbskou pravoslavnou církví byla ustavena Česká pravoslavná eparchie sídlící v Praze a působící pod srbskou jurisdikcí.

Mezi lety 1928 a 1942 bylo díky jeho úsilí postaveno 14 chrámů. Gorazdův plán vybudovat v Československu pravoslavný monastýr však nebyl uskutečněn. V roce 1936 působil misijně v pravoslavném chrámu svatého Cyrila a Metoděje v Kroměříži. Sloužil zde bohoslužby, učil zpěv a liturgiku. Ideově se ve svém díle obracel především k čistotě prvotního křesťanství a k cyrilometodějství, na něž se stále odkazoval. Českou pravoslavnou církev viděl a představoval jako jedinou právoplatnou nástupkyni církve založené sv. Cyrilem a Metodějem na území Velké Moravy. Významným dílem na poli liturgického bylo sestavení lidového sborníku modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve a snaha o zavedení jednotného výkonu bohoslužeb.

Nacistická okupace

Hitlerovská okupace do značné míry omezila jeho práci pro církevní obec. 28. října 1938 v reakci na Mnichovskou dohodu zaslal protestní prohlášení všem nejvyšším představitelům východní církve, ve kterém obhajuje právo Československa na existenci. Po 15. březnu 1939 vyzýval pravoslavné věřící k ještě větší semknutosti a pospolitosti. Po provedení atentátu na Heydricha 27. května 1942 poskytla pravoslavná církev výsadkářům úkryt v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resselově ulici na Novém Městě v Praze. Ažyl v kryptě chrámu jim nabídl pravoslavný věřící Jan Sonnevend se

Svatý Gorazd II. Biskup Gorazd. Biskup a mučedník

souhlasem kaplana ThDr. Vladimíra Petřka, který o situaci uvědomil děkana Václava Čikla a kostelníka Václava Ornesta. Vladyka Gorazd se o úkrytu parašutistů dozvěděl až v den vyhlazení Lidic (10. 6. 1942), večer 11. června 1942, kdy mu Jan Sonnevend oznámil, že se v chrámu skrývá sedm výsadkářů, mezi nimi atentáčníci Jan Kubiš, Jozef Gabčík a Josef Valčík (a též jejich velitel, nadporučík Adolf Opálka).

Okamžitě se sešel s Petřkem a Čiklem a nabádal je k co nejrychlejšímu převezení parašutistů na jiné místo. Na druhý den odjel na čtyřdenní cestu do Berlína, kde se měl zúčastnit intronizace ruského biskupa. I po jeho návratu však byli výsadkáři dosud v chrámu. Dne 18. června 1942 měli být odvezeni na bezpečné místo, avšak tou dobou byl už jejich úkryt prozrazen. Téhož dne nad ránem byl vydán rozkaz obklíčit chrám strážným praporem SS Prag. Po sedmihodinové boji, do něž Němci nasadili přes 800 vojáků, byli všichni členové výsadku zabití, anebo spáchali sebevraždu poslední kulkou. Den poté se rozhodl vydat úřadům. Ve čtvrtek 25. června 1942 byl v 5 hodin ráno zatčen v Horních Počernicích a převezen do Petschkova paláce. Přelíčení s vladykou Gorazdem a dalšími věřícími proběhlo odpoledne 3. září 1942. Byl nad nimi vynesena rozsudek trestu smrti zastřelením za „ukrývání vrahů SS Oberstgruppenführera R. Heydricha a dalších pěti padákových agentů“. Dne 4. září 1942 ve 14:35 byl zastřelen na Kobyliské střelnici spolu s Janem Sonnevendem a Václavem Čiklem. Stejný osud čekal o den později i Vladimíra Petřka.

Dne 27. září 1942 byla „Československá obec srbské a cařihradské jurisdikce v Protektorátu Čechy a Morava“ rozpuštěna, majetek církevních obcí zkonfiskován, byly zapečetěny chrámy a zakázány bohoslužby. Všichni duchovní této církve byli deportováni na nucené práce do Německa. Popraveno bylo dvanáct představitelů

Pravoslavné církevní obce v Praze 2. Tím skončilo jednadvacetileté období Gorazdovy mise, stejně dlouhé jako působení svatých Cyrila a Metoděje na Velké Moravě.

Svatořečení

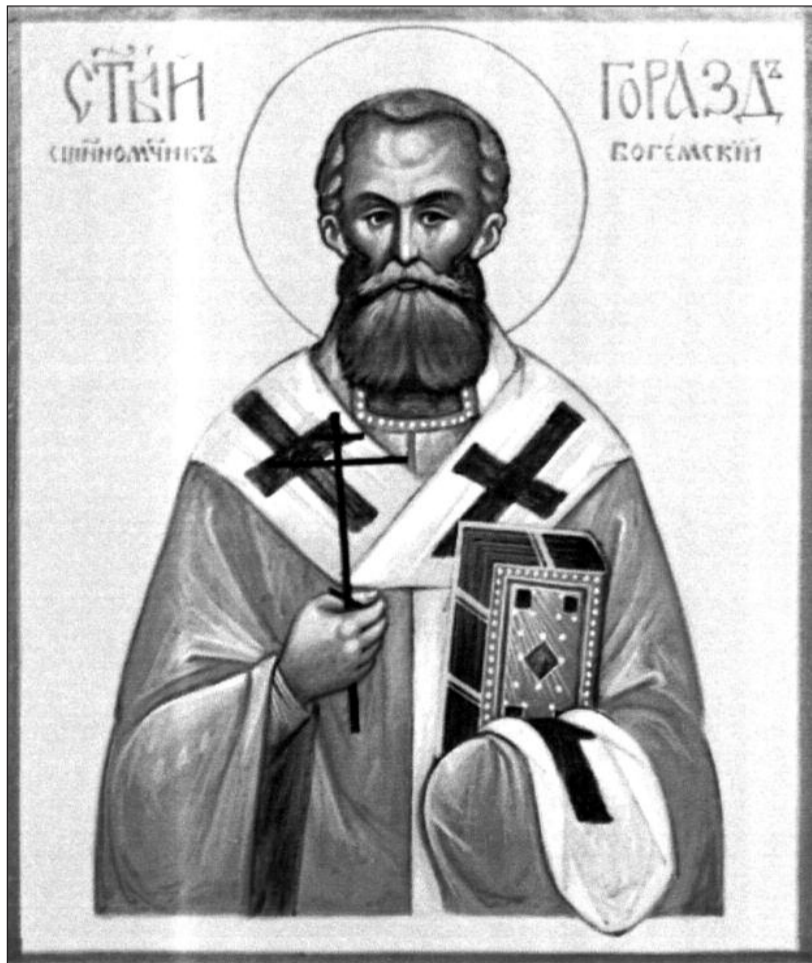
Ačkoli jej Srbská pravoslavná církev uctívá jako mučedníka a svatého již dlouhou dobu, jeho svatořečení v Československu, za které se zasadil také ThDr. Otec Jaroslav Šuvarský, proběhlo až 4.–6. září 1987 v olomouckém chrámu svatého Gorazda I. Kanonizačnímu obřadu předcházela pouť do jeho rodné Hrubé Vrbky a do Mikulčic. Jelikož jeho tělo bylo po popravě spáleno, církev nemá k dispozici ostatky svého novomučedníka. V pražském chrámu sv. Cyrila a Metoděje se jako relikvie uchovávají jeho bohoslužebná roucha.

Odkaz

V říjnu 1945 byl vladyka Gorazd z pověření prezidenta republiky vyznamenán in memoriam Československým válečným křížem 1939.

V roce 1995 byl na počest hrdinů heydrichiády, výsadkářů i sv. biskupa Gorazda otevřen pod chrámem sv. Cyrila a Metoděje v Resselově ulici Národní památník hrdinů heydrichiády – místo smíření. V jeho rodné Hrubé Vrbce existuje malý Monastýr svatého Gorazda a ve Vilémově ženský monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice.

Dne 28. října 1997 mu byl in memoriam propůjčen prezidentem republiky Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Gorazdova ulice v Praze je kolmá k ulici Resselově a byla přejmenována roku 1948 ze severní části ulice Podskalské. V Brně v Gorazdově ulici č. 5 stojí pravoslavný chrám sv. Václava, další ulice jsou v Moravské Třebové, ve Starém městě u Uherského Hradiště a v Třebíči.

Ikona. Svátý Gorazd II. svatořečen v roce 1987

u. V roce 1900 navštívil Kyjev, aby se seznámil s názory pravoslavných duchovních a informoval je o cyrilometodějských snahách bohoslovců na Moravě. Po návratu se věnoval studiu životů svatého Cyrila a Metoděje i jejich žáků, mezi nimi i Gorazda (jehož jméno později přijal při svěcení na biskupa 25. září 1921 v Bělehradě).

Reformní snahy a rozchod s katolickou církví

Kvůli jejímu postoji v době války se rozešel s Katolickou stranou národní na Moravě, v níž dříve působil jako osobní tajemník poslance A. C. Stojana. Stal se členem České státoprávní demokracie a zapojil se do reformního hnutí katolického duchovenstva.

zatímní. Přál si totiž, aby církev přijala nicejsko-konstantinopolské vyznání a spojila se s pravoslavnou církví. V dubnu 1921 byl zvolen biskupským administrátorem pro Moravu a Slezsko. V té době se po mnohaměsíčním rozhodování veřejně vyslovil pro pravoslavnou orientaci a pravoslaví označil za „nejplodnější formu křesťanství po stránce náboženské i národní“. 25. září 1921 byl v Bělehradě vysvěcen pravoslavným biskupem pro Moravu a při postřžení přijal jméno Gorazd. V době jeho pobytu v Srbsku se vyostřil konflikt mezi liberálním proudem v československé církvi, vedeným ThDr. Karlem Farským, a pravoslavným křídlem, v jehož čele stál Gorazd. Kromě toho v téže době vystoupili proti pravoslaví římská

Krátce ze životů svatých novomučedníků

Protojerej Václav Číkl

Narodil se dne 13. ledna 1900 ve Slavětíně u Litovle na Moravě. Po maturitě na litovelském reálném gymnáziu absolvoval dvouleté teologické studium organizované v Olomouci Československou církví zakončené roku 1922 vysvěcením na kněze vladykou Gorazdem v Chudobíně. Po odchodu konzervativního pravoslavného Gorazdova proudu z reformní Československé církve a konstituování samostatné československé pravoslavné církve roku 1924 se stal pravoslavným pomocným duchovním v Olomouci a Tovačově. Do manželství vstoupil roku 1925 s Marií rozenou Klyšovou (dcery Olga a Tařána) a v období let 1925 až 1938 působil jako duchovní v Přerově. V roce 1938 odešel na žádost vladyky Gorazda do Prahy, kde se stal představeným katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Od počátku německé okupace spolupracoval s odbojem, stíhaným Židům vystavoval falešné křestní listy a podílel se na ukrývání členů odboje. Po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha pečoval o parašutisty ukryté v katedrálním chrámu. Po jejich odhalení byl 18. června 1942 zatčen, vězněn a při výsleších mučen, přičemž neprozradil své spolupracovníky.

Na závěr procesu s pravoslavnými představiteli před stanným soudem 3. září 1942 si vyslechl rozsudek smrti, jehož vykonání se uskutečnilo na kobyliské střešnici den nato. Smrt našla rovněž Číklůva manželka Marie zavražděná dne 24. října 1942 v koncentračním táboře Mauthausen (dcery strávily válku v internačních táborech).

Jerej Vladimír Petřek

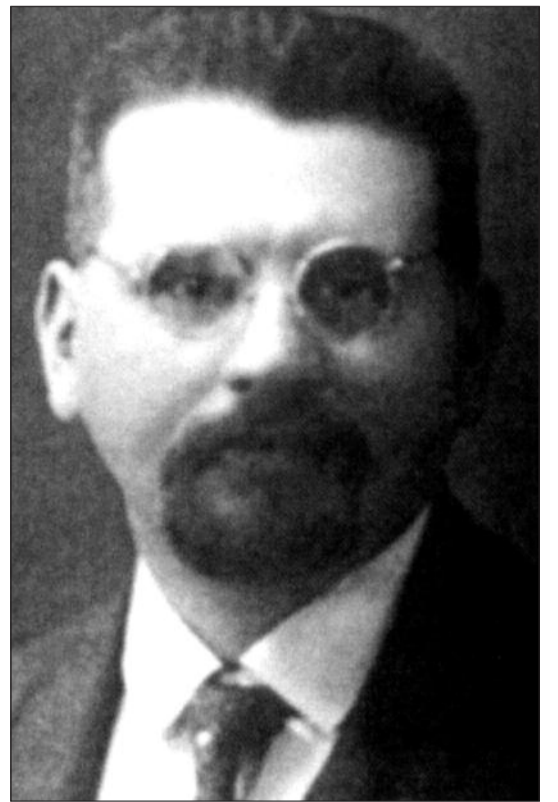
Narodil se 19. června 1908 v Olomouci – Hodolanech v učitelské a sokolské rodině. Po absolvování měšťanské školy a gymnázia pokračoval, díky rodinnému příteli vladykovi Gorazdovi, v letech 1923 až 1928 ve studiu pravoslavného bohosloví v semináři ve Sremských Karlovcích v Srb-

Kněz Václav Číkl, představený pražské katedrály.

Kněz Vladimír Petřek, pomocný duchovní pražské katedrály.

Václav Ornest

sku, nato se vzdělával na teologické fakultě v Bělehradě. Po návratu domů odmítl nadějnou vojenskou kariéru, roku 1934 se oženil v Olomouci s Jiřinou rozenou Reinlovou (dcera Jiřina *1935) a ještě téhož roku jej vladyka Gorazd v Praze vysvětil na kněze.

Nastoupil jako pomocný kněz při pražském chrámu sv. Cyrila a Metoděje, přičemž se věnoval bezpečnosti bohubých aktivit – přednášel, překládal, obhájil doktorát teologie, působil na pražském eparchiálním soudu, spolupracoval s mezinárodní organizací YMCA, přátelil se s významnými osobnostmi tehdejšího kulturního života (např. básníkem Jaroslavem Seifertem) atd. Hovořil německy, francouzsky, srbsky i rusky. Po německé okupaci se okamžitě zapojil do odbojové činnosti, podílel se na ukrývání členů odboje a Gestapo proti němu vedlo vyšetřování pro vystavování křestních listů pronásledovaným Židům.

Po realizaci atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha se ujal prchajících parašutistů a významně napo-

máhal jejich ukrývání v kryptě chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Pravděpodobně s nimi přicházel nejvíce do styku, protože je každodenně zásoboval potravinami. Po vyzrazení došlo 18. června 1942 k Petřekově zatčení a odvedení do chrámu, kde jej nacisté nutili vyjednat s parašutisty kladoucími neohrožený ozbrojený odpor. Po dobytí krypty následovala kaplanova internace doprovázená krutým mučením a zakončená rozsudkem smrti vyneseným 3. září 1942 stanným soudem. Motivován silnou vírou a láskou k Československu při výsleších nikoho nevyzradil. Poprava zastřelením proběhla na kobyliské střešnici dne 5. září 1942. Oběťmi nacistického režimu se stali též členové Petřekovy rodiny – oba rodiče a mnozí sourozenci.

Václav Ornest a Karel Louda

Václav Ornest se narodil 6. listopadu 1887 v Praze a pracoval jako krejčí. Roku 1911 se v Českých Budějovicích oženil s Františkou rozenou Škrletovou a spolu měli

dcery Marii a Miluši. Václav Ornest v časech německé okupace vykonával funkci kostelníka pravoslavného katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze. K ruce měl svého zetě učitele Karla Loudu (* 3. května 1904 v Plzni), manžela dcery Marie. Oba kostelníci věděli o ukrývání para-

nomé československé exilové vlády při jednání o budoucí obnově Československa. Na druhou stranu zapříčinil vyhlazení obcí Lidice a Ležáky i smrt mnoha tisíců československých občanů v rámci tzv. heydrichiády. Celkem 262 příbuzných a nejbližších spolupracovníků parašutistů, z nichž mnozí

„Protektorátní úřady v reakci na atentát na Heydricha rozpustily místní pravoslavnou církev, zakázaly její činnost, zabavily její majetek a pravoslavní kněží museli na nucené práce do Říše.“

šutistů v chrámu, a proto byli po prozrazení zatčeni včetně členů svých rodin (Františky Ornestové, Miluše Ornestové a Marie Loudové). Členové rodin Ornestových a Loudových našli smrt v koncentračním táboře Mauthausen dne 24. října 1942.

Atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha se stal nesmazatelným symbolem odboje československého lidu proti německé okupaci, který vzbudil mimořádný mezinárodní politický ohlas a značně posílil re-

vyznávali pravoslaví, bylo dne 24. října 1942 zastřeleno v koncentračním táboře Mauthausen (32 Čechoslováků následovalo jejich osud ze stejného důvodu o něco později). Protektorátní úřady v reakci na atentát rozpustily místní pravoslavnou církev, zakázaly její činnost, zabavily její majetek a pravoslavní kněží museli na nucené práce do Říše.

Doplňme znovu, že vladyka Gorazd byl mezi svatě mučedníky připočten místní církví v roce 1987. **MGR. JIŘÍ VIDLIČKA**

Oděsa, Oděsa...

Kdo z nás, kteří ještě pamatujeme válku a první léta po ní, si nevzpomíná na píseň Oděsa, Oděsa, kterou zpíval slavný interpret a hudební skladatel Mark Bernes? Nepamatují už přesně její slova, ale vybavují si, že byla mazlivá, plná lásky, pozorování.

Tehdy, kdy vznikla, byla válka a Oděsa, dnes nejdůležitější ukrajinský přístav, byla pod nadvládou Němců. Bylo však silné odhodlání Oděsu získat zpět. Navzdory tomu, co to bude stát. Mrtví, tisíce zavražděných mužů, žen a dětí, jen proto, že jsou sovětští nebo ruští, Židé, političtí pracovníci, funkcionáři minulého režimu, zavazovalo. Nebyl jen Babin Jar. Bylo tisíce Babin Jarů. I kolem Oděsy. Dnes, ukrajinské město Oděsa

umožňuje i v době válečného střetu mezi Ruskem a Ukrajinou vývoz ukrajinského obilí a vlastně možnost skrýt ukrajinské bojové lodě před ruskou flotilou. Jenže ono to dříve nebylo ukrajinské město. Všechno bývalo jiné. To se psal rok 1941 a válka, aniž to kdokoli tušil, byla přede dveřmi. Tehdy tady bylo..., ale po pořádku... Po nástupu sovětské moci tu v roce 1926 žilo čtyřicet procent Rusů a sedmatřicet procent především rusky mluvících Židů. Ukrajinců pak sedmnáct a půl procenta. Zbytek byli Poláci, Němci. Těsně před válkou se na prvním místě ocitli Židé s 33 procenty, opět převážně mluvící rusky, na druhém Rusové, kteří poklesli na jedenatřicet procent... Válka všim zahýbala. Židé, pokud neutekli před nacisty, byli

povražděni. Po válce se proto struktura obyvatel změnila. Ukrajinců je skoro 62 %, etnických Ru-

sů 29 %, Židů pak asi dvě procenta. Jinak tu žijí Bulhaři, Moldavané, atd... Jenže ještě před Majda-

Pohled na černomořský přístav v Oděse.

Foto – Oleksij Hrecheniuk

nem to nijak nezahýbalo s jazykem. Podle průzkumu 85 % zdejších obyvatel bez ohledu na to k jaké národnosti se hlásí, mluvila převážně rusky. Mnozí ani svůj rodný jazyk, ukrajinštinu, neuměli. To Majdan znamenal změnu. Násilný tlak – prvotní pokus zakázat ruštinu nevyšel – na odruštění, ale i odmaďarštění, odpoštění, apod. byl spojen s dalšími různými zákazy. Pouhým nařízením bylo omezeno vydávání rusky tištěných tiskovin, omezila, až zablokovala rusky vysílající televize a rozhlasové stanice. Také samotní Ukrajinci museli svůj projev přizpůsobit západoukrajínštině, jež se přece jen liší od jazyka přímořských Ukrajinců. Vše se začalo kontrolovat a trestat. Oděsa přestala mít svůj starý kolorit.

(Pokračování příště)
JOSEF KOJZAR

Osmdesát let od smrti Julia Fučíka

Uplynulo letos již 80 roků od statečné smrti Julia Fučíka (8. září 1943) na hitlerovském popravišti v berlínské věznici Plötzensee. V září 2019 přivítala vzácnou návštěvu čínských přátel, kteří přijeli do Prahy uctít Fučíkovu památku – zakladatelka webových stránek čínských čtenářů Fučíkovy Reportáže, psané na oprátce paní Huan Jian a novináře Jian Penga (na snímku první dva zprava).

V 80. letech minulého století jsem v deníku Rudé právo napsal reportáž pod názvem „Čtrnáctý den přišel kat“. V této reportáži podal vzácné svědectví Rudolf

Bedřich z Uherského Brodu, který ve věznici sdílel celu s Juliem Fučíkem. Bedřich v ní vylíčil, jak si kati přišli kolem páté hodiny ranní pro Julia Fučíka. Stáhli ho z palandy, vysvlékli z vězeňských hadrů a místo nich mu na tělo oděli papírovou košili a pak ho odvěkli k šibenici od popravčí komory. Julius Fučík ještě stačil zvolat na Rudolfa Bedřicha: „Pozdravuj ode mě doma soudruhy.“ Také Bedřicha nacisté odsoudili k trestu smrti. Kupodivu – neopustila ho štěstěna – nacističtí soudci mu tento verdikt nakonec změnili na mnohletý žalář. **JAN JELÍNEK**

Atentát nebo splnění bojového úkolu?

V dopise Wenzelu Jakschovi (předsedovi Německé sociální demokracie v předválečném Československu), v roce 1942 v londýnské emigraci, vyjádřil prezident Edvard Beneš přesvědčení: „... bylo by směšné, kdyby českoslovenští antinacističtí demokraté se po válce mezi sebou hádali o slova a dělali z nacistického dědictví a z terminologie politické aféry...“ Popisují-li čeští historici, politici, novináři a zejména vojáci Armády České republiky události spojené s fyzickou likvidací tehdejšího zastupujícího Říšského protektora SS-Obergruppenführera a generála policie Reinharda Heydricha, měli by využívat české dobové dokumenty (např. veřejně

ná se o útok na život významné osoby provedený z politických důvodů. Bývá používán anarchickými, teroristickými či jinými extremistickými skupinami. V dnešní době se slovem „atentát“ může označovat i jakýkoliv mimořádně brutální nebo vražedný útok na kohokoliv, jakož i na určitou skupinu lidí. Nemusí se vždy jednat o někoho společensky či politicky významného.

Je-li popisována akce srbských vlastenců v Sarajevu dne 28. června 1914, dokonaná Gavrilem Principem, který zastřelil rakouského následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho choť hraběnku Žofii Chotkovou, pak podle výše uvedené definice se správně

Účastníci vzpomínkového aktu u sochy Julia Fučíka na Olšanech v září 2019.

FOTO – Anatolij Šitov

Cesta k Mnichovské dohodě

Poté, když se rakouským iredentistům nepodařilo v závěru roku 1918 a počátkem roku 1919 dosáhnout odtržení historického pohraničí země Koruny české, volili političtí jejich představitelé různě, někteří uprchli, jako například představitelé provincie „Německé Čechy“ a někteří uznali svrchovanost československé moci a zůstali, jako např. představitelé provincie „Sudetsko“. Ti, co zůstali, začali sjednocovat bývalé rakouské obyvatelstvo Československé republiky německé národnosti na bázi kulturně vzdělávací a sportovní a samozřejmě i na bázi nacionálně politické. Nejvýraznější nacionálně politickou stranou v Československu byla Deutsche nationalsozialistische Arbeiterpartei (DNSAP – Německá nacionálně socialistická dělnická strana), která vznikla již v květnu 1918 z Německé dělnické strany. Po roce 1920 začala tato politická strana úzce spolupracovat s Hitlerovou NSDAP v sousedním Německu a stala se její hlavní agenturou v Československu. Současně, nyní již němečtí nacionalističtí ideologové začali zavádět uměle vytvořený pojem „sudetský“ Němec

a „sudetoněmecký“ do širší praxe. Zavádění těchto pojmů bylo základem sjednocujícím faktorem a předpokladem pro formulování politické role Němců žijících na území Čech, Moravy a Slezska, pro určení jejich místa a zařazení v expanzivní velkoněmecké politice, a pro specifikaci termínu národního společenství, „sudetoněmecký“ kmen, ale hlavně a v první řadě pro specifikaci termínu „národní skupina“ (Volksgruppe). Tento termín měl z hlediska prostředků a cílů politiky Drang nach Osten, velmi důležitou a nezastupitelnou úlohu.

Pro svou protičeskoslovenskou politiku byla DNSAP v říjnu 1933 zakázána. Nicméně v součinnosti s Turnerským spolkem (Turnerské hnutí – německý tělocvičný spolek, jehož počátky sahají do r. 1810, kdy bylo zřízeno první cvičiště tohoto spolku. Cílem bylo zvýšení tělesné zdatnosti, jakož i posílení brannosti německého národa. V Čechách byl první spolek založen v Praze v r. 1861. Český SOKOL byl založen v r. 1862, poté když německé organizace v Praze odmítly v letech 1860 – 1861 založení společného česko-

německého tělocvičného spolku), jehož vrcholným představitelem v té době, byl liberecký učitel tělocviku Konrad Henlein. V součinnosti s dalšími německými nacionalistickými organizacemi představitelé DNSAP po zákazu této strany, založili německé nacionalistické politické hnutí Sudetendeutsche Heimatsfront (SHF – Sudetoněmecká vlastenecká fronta), která se v roce 1935 přejmenovala na Sudetendeutsche Partei (SdP – Sudetoněmecká strana). V parlamentních volbách v květnu 1935 získala SdP 1 250 000 hlasů a v obecních volbách v květnu a červnu 1938 pro ni hlasuje dokonce 99 % všech německých voličů. V této době je již nade vše pochybnost jasná, že Němci v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se chtějí státoprávně spojit s ostatními Němci v sousedním Německu a tím zavřít svou snahu o vytvoření jednotného německého státu, tak jak jej proklamovali rakouští nacionalisté již v lednu 1918 při vytváření provincie „Německé Čechy“, čehož se jim dostává podpisem Mnichovské dohody dne 29. a 30. září 1938.

PAMÁTNÍK PEČKÁRNA

Sudety = Sudeten

V české kartografii výraz **SUDETY** a v německé kartografii výraz **SUDETEN** vždy byl a je vnímán jako název pro jedno z evropských pohoří.

Výraz Sudety pochází z polského jazyka, německý ekvivalent výrazu Sudety = Sudeten. Poprvé se tento výraz v podobě „Sudéta ore“ objevil jako název pohoří na Ptolemaiově mapě světa ve 2. století našeho letopočtu. Výraz je zřejmě keltského původu.

V překladu znamená něco jako les kanců (někde je uváděno les divokých svin). Uvedená Ptolemaiova mapa výrazem „Sudéta ore“, vedle „Gabréty“ (Šumavy) označovala jedno z horstev ve

střední Evropě. Jako „Sudeta Montes“ se tento pojem objevil v Ptolemaiově spise „Geographika Hyphegesis“. Výraz Sudety se znovu objevil v literatuře a v mapách období humanismu, opět jako vymezení výše uvedené horské soustavy. Výraz zdomácněl nejen v polské, německé a jiné geografické, historické, biologické, geologické i statistické literatuře. Byl běžně používán též v českých odborných publikacích geografických, geobotanických atd.

Pojmy Sudety, sudetský a odvozeniny tohoto výrazu původně měly dodnes mají geografický, geologický a geobotanický obsah. Jméno Sudety, resp. pojmy jako

Sudetská soustava (Západní Sudety, Střední Sudety, Východní Sudety aj.), je vžitý geografický název, po staletí užívaný pro označení horské soustavy táhnoucí se zhruba od Šluknovského výběžku (Lužických hor, resp. od Drážďanské kotliny) až po Nížky Jeseník (resp. po Moravskou bránu).

Mimo období německého iredentu neměl nikdy žádnou politickou náplň, natož územně správní obsah. Z hlediska historické geografie a geografie vůbec se jedná o terminus technicus.

PAMÁTNÍK PEČKÁRNA

Stranu 7 připravil a redigoval Jan Jelínek

Statečných československých parašutistů, kteří vykonali diverzní akci proti Reinhardu Heydrichovi, druhému nejmocnějšímu muži v SS, architekta celoevropského zrušného projektu na vyhlazení Židů. Na snímku zleva nahoře: rotmistři Josef Gabčík a Jan Kubiš, podporučík Josef Valečík. Zleva dole: nadporučík Adolf Opálka, četař Jan Hrubý, rotmistr Jaroslav Svarec a četař aspirant Josef Bublík. **FOTO – archiv**

známou fotokopii záznamu z porady, která se uskutečnila dne 3. října 1941 v Londýně, kde je zaznamenán rozhovor přednosty zpravodajského odboru tehdejšího čs. MO plk. Gšt. Františka Moravce s rotmistrem Josefem Gabčíkem a rotným Karlem Svobodou (který byl později nahrazen Janem Kubišem). Porada se uskutečnila za přítomnosti pplk. Josefa Bártíka, mjr. Karla Palečka a mjr. Jana Krčka) a událost popisovat podle českých dobových dokumentů jako splnění bojového úkolu československých vojáků, parašutistů a nikoliv jako atentát.

Definice výrazu atentát

Výraz atentát (lat. attentare – pokoušet se) je pokus o zabití. Jed-

hovoří o atentátu. Akce byla provedena v době míru na území v té době legálně spravovaném Rakouskem (dříve nazývaného Předlitavsko). Mezi Srbskem a Rakousko-Uherskem nebyl válečný stav. Je-li popisována akce rotmistru Josefa Gabčíka a Jana Kubiše ze dne 27. května 1942, tak akci provedli vojáci československé armády, kterým byl uložen bojový úkol. Akce byla provedena na domácím, tj. českém území v době, kdy mezi Československem a nacistickým Německem existoval válečný stav. V případě Gabčíka a Kubiše, včetně jejich pomocníků se nejednalo o žádnou anarchickou, teroristickou nebo extremistickou skupinu. **PAMÁTNÍK PEČKÁRNA**

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

Obraz zločinnosti nacistického represivního aparátu na příkladu tajné státní policie SS a reflexe těchto procesů v rámci denacifikace.

Nacistická tajná státní policie, vznikla v roce 1933 původně jako pruská instituce přeměnou pruské politické policie na základě platnosti zákona o ochraně národa a státu, který znamenal konec demokracie a právního státu v tehdejší nacistické Německu. Zákonem na ochranu národa de facto suspendoval Ústavu a omezil většinu občanských práv a svobod

vo moci v oblasti civilního, a především trestního práva.

V činnosti tajné státní policie byl uplatňován stejně jako v ostatních jiných sférách práva a administrativy státní i obecní tzv. Vůdcovský princip. Podle ideologie národních socialistů se nenacházel v těžišti zájmu člověk jako individuum, nýbrž národní společenství a společné hodnoty a jejich ochrana. Jednotlivce nenáležel sám sobě, nýbrž národu. Toto znamenalo samozřejmě absolutní nárok státu na úplné podmanění jednotlivce státní mašinérií. Ze

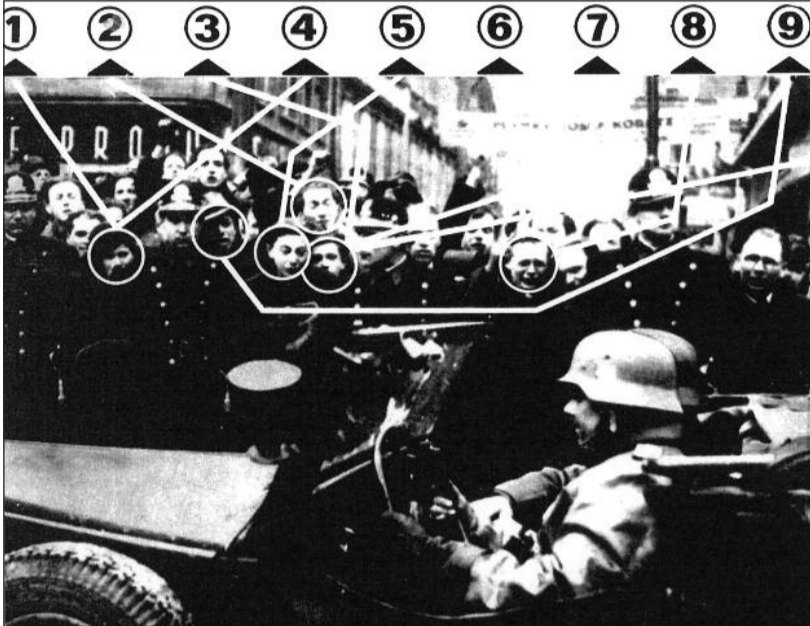
úředních a soudních aktech, včetně vyšetřovacích spisů, soudních protokolů, nepočítaje v to velké množství literatury, dokumentárních filmů. Nelze samozřejmě ztrácet čas výčtem všech forem svědectví a jejich záznamů. Vykonavatelé tohoto dosud nepoznaného zla patřily aspoň dle všech měřítek k civilizovaně a kulturně vyspělým národům starého kontinentu a konkrétně ve strukturách Bezpečnostní policie najdeme lidi všech společenských vrstev a různého stupně vzdělání a sociálního začlenění. Vůdcovský sbor tohoto uskupení konkrétně zastřešovací instituce, co bylo RSHA tvořili příslušníci elity, pokud to tak lze nazvat tehdejší společností, muži v mladém věku absolventi univerzit, nositelé velmi často doktorského grádu v oboru práva, jež dosáhli na univerzitách jejichž datum zrodu sahalo velmi často až do středověku a které měly svým účelem plnit úlohu chrámu vědy a humanity. V roce 1936 došlo ke jmenování Himmlera šéfem německé policie a postupně začalo srůstání zločineckého konglomerátu SS, k jehož pochopení vazeb a úkolů v nacistickém státě by bylo nutné věnovat více času. Rozhodně nelze SS považovat jen za nástroj nacistické strany a potažmo státu ale v jistém smyslu za konkurenci státních a stranických struktur. Navíc na sebe strhla agendu represivních orgánů policie zpravodajských – výzvědných orgánů ofenzivní i defenzivní povahy s výjimkou vojenského zpravodajství, které bylo definitivně pohlceno až po atentátu na Hitlera v roce 1944. Mimo to konglomerátu SS byla svěřena i otázka rasové a osidlovací politiky, což přineslo další obudné výsledky v podobě uskutečněného genocidia židovského národního a etnického společenství. Policie jako taková se nestala jen nástrojem zločinného státu, ale přímo zločinnou strukturou, nad níž státní nebo stranická byrokracie ztratila fakticky kontrolu. Činnost represivních orgánů nebyla řízena zákonem, ale především direktivami státní policejního charakteru, které v praxi zhmotňovaly nacistické ideologické teze založené na nadřazenosti německého národa, panské rasy a panského národa „Herrenvolku“ reprezentujících v očích tehdejšího establishmentu ochranu evropské kultury před židobolševismem a zničením ze strany asijských hord. Přitom byli vykonavatelé na základě fuderprincipu, který delegoval zodpovědnost směrem nahoru činění jako beztrestnými, protože jen „vykonávali rozkazy“. Konec války přinesl nejen definitivní porážku nacistického režimu jeho výkonných struktur, konec NSDAP její byrokratické struktury, ale i definitivní závěr činnosti represivních orgánů včetně gestapa, kriminální policie a také SD – bezpečnostní služby říšského vůdce SS která se na poli ofenzivního civilního vnitřního i zahraničního zpravodajství stala celostátní institucí, Kontrašpionáží neboli obranným zpravodajstvím se zabývalo gestapo v rámci svých kompetencí. Zločiny gestapa nespočítaly jen v likvidaci ideových nepřátel

nacistického režimu, ale zahrnoval velké množství osob o jejichž vině z hlediska právního i státně politického se dalo s úspěchem pochybovat, ale i účasti na holocaustu nejdříve na území staré říše a později na všech okupovaných územích, která se vyznačovala až průmyslovým charakterem.

Po zjištění těchto zrudných skutečností vyvstal před vítěznými mocnostmi úkol vypořádat se s tímto děsivým dědictvím. Celý proces se začal nazývat denacifikací, která si vytkla několik zásadních cílů. V rovině trestně právní postihnout pachatele všech zločinů spáchaných nacistickým režimem nejen v Německu, ale i ve všech okupovaných územích včetně zločinů proti míru, lidskosti a válečných deliktů. K tomu byla vypracována legislativa a ustaveny potřebné instituce. Dále byla zahájena očista veřejného života státních institucí, obecní správy, školství, soudcovského stavu i advokacie od zkompromitovaných osob, které byly exponenty nacistické strany, činovníky stranické byrokracie, policie a v neposlední řadě

Mnozí žili pod svými vlastními jmény doufajíce, že nebudou stíháni, protože jen „plnili rozkazy“. Přípravy k potrestání byly učiněny už v roce 1942 vytvořením Komise pro stíhání nacistických válečných zločinů. Výrokem mezinárodního vojenského tribunálu bylo gestapo prohlášeno za zločineckou organizaci, což lze považovat za určitý rámec vypátrání a předání spravedlnosti. Přičemž byl zohledněn teritoriální princip, tedy delikventi byli trestáni v místě, kde své zločiny spáchali. Byli postaveni před spojenecké tribunály a řada z nich byla odsouzena a popravena již v letech 1945 až 1946.

Ze zločinů byli obžalováni nejen příslušníci výkonné služby, kontrašpionáže ale i příslušníci policejní správní služby, mezi něž patřily i dozorcí v tzv. policejních věznicích u nás k nim například patřili i dozorcí – zaměstnanci gestapa působící na Pankráci a v Malé pevnosti Terezín. Rok 1950 znamenal zásadní přelom ve vyšetřování a trestání zločinů spáchaných Bezpečnostní policií jako institucí a gestapem speciálně. Denacifi-

Svědci a svědkyně. Dokumentární fotografie z obsazování Prahy německými vojsky v roce 1938. Snímek, který obletěl celý svět.

a dal volnou ruku policii k otevřenému teroru proti kterémukoli občanu německé říše, který se v jejich rukou octnul zcela bez jakékoli ochrany a možnosti změnit svůj osud právní cestou a domoci se spravedlnosti, a dokonce mu bylo upřeno i právo na spravedlivý soudní proces. I když se gestapo aspoň zpočátku tvářilo, že provádí policejní práci, brzy bylo zcela zřejmé, že je nástrojem nacistické diktatury sloužícím nejen k terorizování, nikoli k trestání skutečných delikventů, ale i k zastrahování obyvatelstva, k vytváření atmosféry všeobecného strachu, které ve svém výsledku znamenalo, že se lidé začali navzájem podezřívat a udávat ze strachu, aby tak neučinil nikdo jiný. Podezřívavost, nedůvěra a další neblahé jevy zcela devastovaly německou společnost ve všech myslitelných aspektech. V druhé fázi, kdy se vedení této instituce ujali špičkové vůdce SS v osobě Heinricha Himmlera a Reinharda Heydricha, proces odosobnění a dosažení obudné zločinnosti této instituce dostal zcela novou dosud nepoznanou dimenzi. Vláda práva byla zcela zničena a byla nahrazena vládou zločinné kliky pod hlavičkou nové mocenské struktury nazvané SS, která se postupně stala složitým konglomerátem a postupně se dostala mimo kontrolu a vlivu nejen státní, ale i stranické byrokracie a řídila se byrokracií vlastní, kterou představovala soustava hlavních úřadů SS. Vytvořila si vlastní právní prostředí, vlastní zvyklosti a normy, zcela nebo částečně oproštěné od evropského právního a civilizačního prostředí. Organizace SS měla vlastní ekonomickou strukturu, soudnictví a její příslušníci byli v mnoha případech vyňati z civilní soudní pra-

všech zásahů, které byly provedeny v organizaci a struktuře policie v období 1933 – 1945, bylo nejzávažnějším podřazení policie pod velení SS. Další podmanění policie ze strany národních socialistů proběhlo centralizací policie, tzv. „zříštěním policie“ a vnějším politické státní policie ze všeobecné a vnitřní správy. Hlavním cílem režimu bylo udělat z policie mocenský instrument, který by bezproblémově plnil cíle politického vedení ve všech částech Říše. Proces ovládnutí policie ochrannými oddíly NSDAP (tedy SS – „Schutzstaffeln“) byl dovršen výnosem Vůdce týkajícím se dosazení šéfa německé policie na říšském ministerstvu vnitřních záležitostí ze dne 17. června 1936 kdy byl říšský vůdce SS Heinrich Himmler jmenován šéfem německé policie. Sloučením stranického úřadu se státním tak došlo k prosazení principu jednoty strany a státu.

Vymkla se zcela kontrola státu a vykonávala pro něj, přesněji spíše pro nacistický režim servis v podobě agendy represivních orgánů a dále hospodářské a především, což se stalo později rasové a osidlovací politiky nejen na území staré říše, ale později i na četných okupovaných územích, kde se v praktické rovině jednalo o genocidu a etnické čistky prováděné dle rasového a nacionálního klíče v souladu s tezemi nacistické vyhlazovací doktríny, které byly eufemisticky nazývány jako „budování nové Evropy, nastolování Nového pořádku, budování Velkoněmecké říše a v neposlední řadě i na sebe brali cynicky roli „ochranitelů evropské kultury před židobolševickým nebezpečím“. Rozsah a následky nacistického teroru jsou dnes dostatečně známy a bohatě zdokumentovány v literatuře,

Skupina těch svědků okupace 15. 3. 1939, kteří se přihlásili na výzvu redakce Národního obrození. Na některé postavy z dokumentární fotografie se přihlásilo několik pamětníků. FOTO archiv ČSBS

i represivních složek nevyjímaje v to i Bezpečnostní policii. Denacifikace v zásadě proběhla ve dvou fázích. První z nich je ohraničena rokem 1945 a končí rokem 1949 a probíhala v jednotlivých zónách na které bylo tehdejší nacistické Německo rozděleno. Vyšetřování bylo komplikováno poválečným chaosem a také faktem, že pro spojenecké orgány byla v mnohém realita totalitního státu nečitelná, a navíc mnohé zločiny v té době byly samozřejmě dosud neodhalené. Navíc mnoho příslušníků bezpečnostní policie mizelo z tehdejšího Německa nejrůznějšími kanály za pomoci organizací ze zahraničí a pod falešnou identitou.

kační proces ztrácel na intenzitě, a nebyla v tom v žádném případě neochota, ale především složité byrokratické postupy, které mohly být vzhledem ke složité realitě poválečného vývoje v Německu a i měnící se mezinárodněpolitické situaci v souvislosti se začínající studenou válkou a spuštěním „Železné opony“.

Bylo sice projednáno číselně velké množství případů „lehčí povahy“, zatímco závažnějším viníkům špičkovým představitelům řídicích úřadoven a nadřazených složek především RSHA, komandérů SiPo a SD se úspěšně podařilo vyhýbat se spravedlivému potrestání.

PhDr. MILAN WICHTA

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 278/2023, cena 10 Kč.

Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.

Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.

Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičková.

Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.

Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 110 21 Praha 1,

III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,

internetová adresa: www.slovanskyvybor.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanvybor@volny.cz.

Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.

Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 8. 8. 2023.

Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.